

DRWECA

Z DODATKAMI: „OPIEKUN MŁODZIEŻY“, „NASZ PRZYJACIEL“ i „ROLNIK“

„Drweca“ wychodzi 3 razy tygodniowo, we wtorek, czwartek i sobotę rano. —
Przedpłata wynosi dla abonentów miesięcznie z doręczeniem 1,20 zł.
Kwartalnie wynosi z doręczeniem 3,59 zł.
Przyjmuje się ogłoszenia do wszystkich gazet.

Cena ogłoszeń: Wiersz w wysokości 1 milimetra na stronie 6-linowej 15 gr,
na stronie 3-linowej 50 gr, na 1 stronie 60 gr. — Ogłoszenia drobne: Napisowe
słowo (tuste) 30 gr każde dalsze słowo 15 gr. Ogłoszenia zagran. 100% więcej.
Numer telefonu: Nowe Miasto 8.

Druk i wydawnictwo „Spółka Wydawnicza“ Sp. z o. odp. w Nowe Miasto.

Adres telegr.: „Spółka Wydawnicza“ Nowe Miasto-Pomorze.

ROK XVIII

NOWE MIASTO LUBAWSKIE, SOBOTA, DNIA 2 GRUDNIA 1938

N — Nr 145

POŁACY!

W dniach 4 i 18 grudnia odbędą się wybory do Rad Miejskich w sześćdziesięciu z górą miastach Wielkopolski i Pomorza z Poznaniem, Toruniem, Bydgoszczą, Grudziądzem i Inowrocławiem na czele. Do wyborów tych społeczeństwo miast naszych pośpieszy ławą, by poprzeć listy narodowe i kandydatów narodowych, — świadome jest ono bowiem, że chodzi tu o rozgrywkę wielkiej wagi.

O co w tych wyborach będzie walczyło społeczeństwo narodowe ziem zachodnich? Trzy główne cele przyświecają naszej pracy i walce: przeniknięcie wszystkich dziedzin życia polskiego duchem narodowym, duchem walki o Polskę wielką moralnie i materialnie, a jedną z takich doniosłych dziedzin jest właśnie samorząd miejski:

obrona i rozbudowa samorządu jako czynnika, w którym niezależna myśl i wola obywatelska będzie mogła swobodnie rozwijać i pracować dla dobra narodu, państwa i miast naszych; rozsądna, oszczędna i sprężysta gospodarka miejska.

W tych kilku słowach wyrażony jest cały nasz program, w którego imię gotujemy się do do wyborów, a którego urzeczywistnienie będzie zadaniem radnych narodowych, przeprowadzonych w wyborach zwycięsko. Wysuwając ten program przyszłej pracy, możemy powołać się na to, że w myśl jego właśnie radni narodowi działali zawsze już w przeszłości.

Nie wszędzie i nie zawsze mogli go przeprowadzić w Radach Miejskich, bo nie wszędzie mieli przewagę, a w niektórych miastach — przede wszystkim w Poznaniu — samorząd miejski od dłuższego czasu był skrzepowany, rządy zaś na ratunek sprawowali komisarze bez udziału Rad Miejskich. Tam jednak, gdzie radni narodowi rozporządzali dostateczną siłą liczebną, tam wszę-

dzie gospodarce miejskiej nadawali właściwy kierunek. I tak będzie także w przyszłości.

Radni narodowi będą więc prowadzili swą działalność w myśl zasady: **Polska dla Polaków, a Polacy dla Polski!** Będą dbali o pomnożenie polskiego stanu posiadania we wszystkich dziedzinach, — będą bronili miast naszych przed naporem żydowskim, wdzierającym się do Wielkopolski i na Pomorze oraz przed ofensywą gospodarczą wrogiej nam niemieczyny.

Będą dążyli do przepełnienia duchem i programem narodowym całego życia samorządu miejskiego.

Jedną z podstawowych zasad programu narodowego jest zasada sprawiedliwości społecznej, wypływająca z nakazów moralności chrześcijańskiej i ponadklasowego stanowiska, jakie obóz narodowy zajmuje. Wszystkie warstwy społeczne — czy to będzie kupiec czy rzemieślnik, inteligent pracujący czy robotnik — muszą być otoczone przez samorząd miejski równą opieką, ze szczególnym uwzględnieniem doli ludności ubogiej i bezrobotnej.

Radni narodowi stali i stać będą w przyszłości na straży niezależności obywatelskiej. Poczucie niezależności i głębokiej samowiedzy obywatelskiej ratowało nas za czasów niewoli, stawiając zwycięsko czoło wynaradawiającemu systemowi pruskiemu. Poczucie godności i dumy obywatelskiej tkwi i dzisiaj tak głęboko w duszy zbiorowej społeczeństwa wielkopolskiego i pomorskiego, że żadna siła pokonać go nie zdoła.

Obywatel ziem zachodnich jest karny i ofiarny, zna i pełni swoje obowiązki i prawa, ale nie myśli się poświęcić do roli bezwolnego narzędzia.

Radnymi powinni zostać ludzie z charakterem i zupełnie niezależni, którzy w granicach ustaw będą stali na straży niezależności samorządu i którzy będą rozsądnie, ale z odwagą

cywilną sprawowali kontrolę nad gospodarką innych czynników miejskich,

Będą oni za gospodarką rozsądną, oszczędną i sprężystą.

Postulat oszczędności w gospodarce wymaga, by ani jeden grosz nie szedł na marne, czy na zbędne wydatki natury np. reprezentacyjnej, — tym bardziej, że są dziedziny, które potrzebują wielkich nakładów, jak walka z bezrobociem, opieka społeczna i troska o zdrowie publiczne. Dbając wszechstronnie o rozwój miast, radni narodowi w ramach możliwości finansowych pamiętać będą zawsze także o potrzebach kulturalnych tych miast.

Cała działalność samorządu musi mieć na oku wyłącznie dobro publiczne, dobro społeczne, dobro ogólnonarodowe.

Rękojmię mocnej, bezkompromisowej działalności w tym kierunku dają nam tylko kandydaci list narodowych. Toteż społeczeństwo ziem zachodnich, związane tyłu najgłębszymi węzłami ze Stronnictwem Narodowym, biorące od długiego szeregu lat czynny i ofiarny udział w jego pracy i wysiłkach, — da w dniach 4 i 18 grudnia mocny i jasny wyraz swemu stanowisku.

Nie pójdzie ono ani za obozem „sanacyjnym“, który teraz wywiesza szyld „narodowy“, by tą drogą wchodzić do samorządów, — nie pójdzie też za głosicielami demagogicznych hasel klasowych ani za drobnymi grupkami, usiłującymi w warcholski sposób rozbijać zwarty front narodowy.

Społeczeństwo ziem zachodnich w dniu 4 i 18 grudnia pójdzie zwarem i tłumnie za tymi, którzy wskazują od wielu już lat drogę do Wielkiej Polski i do narodowego naprawy samorządu!

Wzywamy wszystkich na front pracy i walki wyborczej pod hasłem: **Przez narodowy samorząd do Wielkiej Polski!**

Stronnictwo Narodowe.

Piętnaście podpisów czy jeden?

Ostra dyskusja nad regulaminem w Sejmie.

We wtorek o 11-ej przed południem odbyło się posiedzenie Sejmu, poświęcone wyłącznie zagadnieniu regulaminu obrad i zmianom, które zaproponowała w nim komisja regulaminowa.

Zmiany te zreferował pos. Szczepański, zaznaczając, iż zmiany, proponowane przez komisję, uzależniają wyraźnie przyjęcie wyboru na marszałka od zgody P. Prezydenta Rzplitej oraz wprowadzają konieczność opatrywania poselskich wniosków i projektów ustaw podpisem co najmniej 15 posłów.

Obszerna dyskusja obracała się wyłącznie dookoła drugiej zmiany, przeciw której protestowali nie tylko posłowie, określeni obecnie mianem „niezależnych“, ale nawet w ich obronie niektórzy członkowie koła OZN.

Do nich należał pos. Józwiak, który oświadczył, że należąc do OZN., jest fanatykiem zjednoczenia ideowego, a nie mechanicznego i prosił o odrzucenie poprawki, którą dotknięta zostanie grupa posłów niezależnych.

Pos. Dudziński twierdził, że poprawka o 15 podpisach nawraca do machlojek parlamentarnych, gdzie zabieg o wysłanie podpisów pod wniosek nabiera charakteru starań o żyro weksla, za które przyjmuje się zobowiązanie popierania wniosków innych grup.

Pos. Stoch: Przychodzimy do Sejmu jako niezależni posłowie niezależni i od razu chce się nam kneblować usta. Regulamin nie grozi mniejszościom, ale ludziom, którzy w najlepszej wierze przyjęli na siebie obowiązek poselski.

Pos. Milewski, podający się za przedstawiciela

centralnej komisji porozumiewawczej związków zawodowych, oświadczył, że w razie przyjęcia poprawki do art. 33 nie mógłby wypełnić swego obowiązku wobec wyborców i musiałby dojść do wniosku, że kadencja posłów niezależnych z tą chwilą skończyła się.

Przeciw poprawce występowali również przedstawiciele mniejszości ruskiej i żydowskiej, a w jej obronie przemawiał członek OZN pos. Deryng, ścierając się ostro z pos. Dudzińskim. Utrzymywał, że żaden regulamin nie może dać gwarancji, iż posłowie nie będą prowadzić szacherek politycznych, ale gwarancji tej trzeba szukać w psychice poselskiej.

Pos. Dudziński: Może panowie odpowiedni punkt umieścić w regulaminie OZN.

Pos. Deryng: Konstytucja nie daje uprawnień posłom, a zna jedynie uprawnienia Sejmu.

Pos. Dudziński: Sejm to Zarząd OZN.

Pos. Deryng: Załować należy, że pan nie widzi żadnych argumentów.

Pos. Dudziński: Jak pan podpisał zobowiązanie, że podporządkowuje się regulaminowi, którego pan nie znał, to może takie rzeczy uchwałać.

Pos. Szczepański w końcowym przemówieniu zarzucił wszystkim przeciwnikom poprawki niechęć do pracy zespołowej.

W głosowaniu wnioski mniejszości odrzucono i poprawki komisyjne przyjęto.

Żydowski pos. Sommerstein wniósł interpelację do p. premiera oraz do ministra WR i OP w sprawie braku bezpieczeństwa na wyższych uczelniach i poprawnki komisyjnej na ich terenie ciężkich zbrodni. W interpelacji tej pos. Sommerstein stwierdza, że od kilku tygodni wzrosło nasilenie tzw. zajęć przeciwydowskich na wyższych uczel-

niach i zapytuje m. in. pp. ministrów, czy zamierzają pociągnąć do odpowiedzialności czynnik, które nie przeciwdziałały czy nie zapobiegły w czas tym zajściom.

Nowy budżet.

Obniżenie podatku specjalnego.

Nowy preliminarz budżetowy wykazuje po stronie wydatk. kwotę 2.523.141.780 zł, po stronie dochodów 2.525.173.795 zł. Nadwyżka więc w dochodach wynosi 32.015 zł. Przyszłoroczny budżet jest więc o 48 mil. wyższy. Przyszły budżet przewiduje zwolnienie zupełne od specj. podatku urzędników etatowych do 200 zł miesięcznie oraz zmniejszenie specj. podatku dla upos. od 250 zł do 500 zł, z 8 proc. na 7 proc. Obciążenie podatkowe dla uposażeń wyższych od 500 zł pozostaje bez zmian. Dla uposażeń pracowników kontraktowych projektuje się zwolnienie od podatku uposażeń do 220 zł mies. oraz zmniejszenie podatku od uposażeń w wysokości od 220—500 zł z 5 proc. na 2 proc. Uposażenia wyższe będą podlegały dotychczasowemu stawkom.

W piątek 2 bm. przemówienie wicepremiera p. Kwiatkowskiego.

Dnia 2 grudnia o godz. 11 na posiedzeniu Sejmu p. wiceprem Kwiatkowski wygłosił swe ekspozycje.

Zamknięcie nadzwyczajnej i otwarcie zwykłej sesji izb ustawodawczych.

Warszawa. Zarządzeniami z dnia 30 listopada P. Prezydent Rzeczypospolitej zamknął sesję nadzwyczajną i otworzył sesję zwyczajną izb ustawodawczych, która ma się rozpocząć już 2 grudnia.

Wymordowanie Codreanu i 13 przywódców Żelaznej Gwardii.

Bukareszt. Urzędowy komunikat rumuński podaje sensacyjną wiadomość o zabiciu przywódcy Żelaznej Gwardii, Codreanu, oraz 13 innych wybitnych działaczy tej partii, odsiadujących karę więzienia za zabicie swego czasu premiera Ducl, oraz za zabicie w szpitalu jednego ze swych byłych towarzyszy, zamordowanego przez nich jako zdradę partii.

Komunikat donosi, że gdy przewożono karetką więzienną Codreanu i 13 jego towarzyszy partyjnych z więzienia prowincjonalnego do więzienia centralnego „nieznani osobnicy“ zaczęli rzekomo strzelać do pojazdu. Wszystkich 14 więźniów rzekomo uciekających z powozu zastrzelili żandarmi. Nikomu z konwojentów nie udało się uciec.

Komunikat oficjalny donosi dalej, że członkowie konwoju, po zawiadomieniu napastników, którzy rzucili się do ucieczki, aby stanęli, zaczęli strzelać. Nie udało się jednak nikogo przytrzymać.

Zwłoki wszystkich 14 pomordowanych członków Żelaznej Gwardii pochowano natychmiast na miejscu tajemniczego morderstwa.

Strajk generalny we Francji zawiódł.

Paryż. Według nadeszłych informacji z Paryża strajk generalny zawiódł. Wobec energicznej podstawy rządu we wielu miejscowościach strajk wogóle nie doszedł do skutku, a gdzie wybuchł, był on tylko częściowy. Kolej funkcjonowała prawie normalnie, tak samo w Paryżu jak w podziemiu. Wygląd stolicy był prawie normalny. Początek również funkcjonował normalnie. Z prasy natomiast tylko część dzienników się ukazała.

Dr. Emil Hachu prezydentem Czechosłowacji

Praga. Zgromadzenie narodowe 272 głosami przy 39 wstrzymujących się od głosowania wybrało prezydentem republiki czechosłowackiej prezesa najwyższego trybunału administracyjnego, dr. Emila Hachu.

Rokowania w sprawie Żydów.

Warszawa. Rokowania polsko-niemieckie w sprawie usunięcia Żydów, obywateli polskich z Rzeszy, nie zostały zerwane, są jednakże odroczone. W sferach poinformowanych żywią nadzieję że sprawa będzie jeszcze opanowana. Trzeba jednakże wyczekać odpowiedniego momentu.

Sprawa emigracji żydowskiej nie może być rozpatrywana bez udziału Polski.

London. Na temat stanowiska Polski w związku z sprawą emigracji żydowskiej, „Times“ oświadcza dziś, co następuje: Ambasador polski w Londynie Raczyński dokonał kilkakrotnych demarches w Foreign Office, wskazując na to, że ponieważ zagadnienie żydowskie ma być rozważane na płaszczyźnie międzynarodowej, Polska, posiadając ludność żydowską 3 i pół miliona na ogólną ilość 35 milionów, powinna w tych konsultacjach brać udział.

Stowarzyszenie „Wyzwolenia Wilna“ nareszcie rozwiązane.

Kowno. Litewska Agencja Telegraf. donosi: Stowarzyszenie „Wyzwolenia Wilna“ zostało rozwiązane. Decyzja ministra spraw wewnętrznych jest umotywowana faktem, iż po normalizacji stosunków dyplomatycznych litewsko-polskich, wszystkie zagadnienia pomiędzy obu krajami powinny być załatwiane w drodze dyplomatycznej.

Ze względu na nową sytuację, wymienione stowarzyszenie mogłoby być przyczyną licznych nieporozumień w rozwoju dobrych stosunków pomiędzy Litwą i Polską.

Znowu pobicie Polaka w Gdańsku.

Gdynia. W ub. niedzielę wydarzył się znowu wypadek pobicia Polaka w Gdańsku. Na przedmieściu Gdańska Orunia przechodził ulicą „Horst Wessel“ ekspedient poczty polskiej, Aleksander Mienik. Spotkał on odzianego umundurowanych członków partii narodowo socjalistycznej z poczetem sztandarowym na czele.

Gdy Mienik, ubrany po cywilnemu, nie pozdrowił sztandaru ze swastyką przez podniesienie ręki, z oddziału maszerujących hitlerowców wyskoczyło kilku i dotkliwie go pobiło.

Napadnięty udał się do lekarza, który wystawił mu świadectwo.

W jednym z napastników Mienik rozpoznał jednego ze swych znajomych. Wobec czego skierował sprawę do policji kryminalnej. Należy sądzić, że policji uda się tym razem wysledzić sprawców napadu i pociągnąć ich do odpowiedzialności karnej.

Trzy łóżka zamknięto w Poznaniu.

Poznań. W związku z wejściem w życie dekretu antymasońskiego, starostwo grodzkie poznańskie zarządziło likwidację trzech istniejących w Poznaniu łóż, a mianowicie: „Johannis, Freimaurer Loge zum Tempel der Eintracht“, „Kosmos Loge“ i „Amicitia“.

Wszystkie lokale zlikwidowanych łóż zostały urzędowo oplotowane.

Jeszcze w sprawie okólnika

prem. Składkowskiego o czystości wyborów.

Jak wiadomo, p. premier Składkowski wydał w dniu 9 września rb. okólnik w sprawie wyborów samorządowych, w którym zaznacza, że intencją rządu jest zapewnienie szerokim masom obywateli takich warunków, aby mogli w pełni i z całą swobodą decydować zarówno o doborze kandydatów jak i głosowaniu na tych, których dają swym zaufaniem. Toteż wyborcy powinni być wolni zarówno od niewłaściwej ingerencji władz jak od presji czynników niepowołanych. Wszelkie więc mieszanie się władz do wyznaczania kandydatów na listy radnych czy do tego, na jakich kandydatów ma wyborca głosować, było by wyraźnym pogwałceniem woli p. Premiera, wyrażonej we wyżej wspomnianym okólniku.

Rada Naczelna Stron. Narodowego

Warszawa. W niedzielę przez cały dzień toczyły się obrady Rady Naczelnej Stronnictwa Narodowego.

Nsbożeństwo w kościele Zbawiciela odprawił ks. Chudziński z Pomorza. Obrady toczyły się od godz. 10.30 pod przewodnictwem prezesa Folkierskiego z Krakowa, przy udziale około 150 osób, reprezentujących wszystkie okręgi kraju i trwały do późnego wieczora.

Na początek obrad przewodniczący Folkierski wygłosił wspomnienie pośmiertne działaczy Stronnictwa Narodowego, a więc przede wszystkim: dra J. Bartoszewicza, b. posła Ignacego Chrystowskiego z Kalisza, b. posła Tadeusza Tabaczyńskiego, działaczy ze Lwowa Głowliaka i Jana Sochy oraz b. członka Komitetu Narodowego w Paryżu Stanisława Koźmińskiego.

Sprawozdanie z działalności Komitetu Głównego omówił red. Berezowski. Rada Naczelna zatwierdziła kooptację niektórych członków Komitetu Głównego. Sprawozdanie z działalności Zarządu Głównego złożył prezes Kowalski, po czym wiceprezes Bielecki przedstawił komunikat o wyborach.

Obrady popołudniowe rozpoczął red. Brzowski obszernym referatem o sytuacji politycznej, nad którym rozwinęto dyskusję.

Z charakterystycznych jej momentów należy wymienić przemówienie red. Rojka ze Lwowa, o sytuacji w Małopolsce Wschodniej oraz o wydarzeniach na Rusi Podkarpackiej, tudzież red. Kozickiego o przeobrażeniach w Niemczech i Włoszech.

Obrady zakończyły się przyjęciem rezolucji, dotyczącej polityki zagranicznej i wewnętrznej oraz zagadnień natury programowej. Powzięte uchwały podamy w następnych numerach.

Rada Naczelna Stronnictwa Ludowego zwołana na 18 grudnia.

Warszawa. Obradujący NKW Str. Ludowego w dniu 27 bm. w W-wie pod przewodnictwem prezesa M. Rataja, w wyniku przeprowadzonych debat, postanowił w porozumieniu z przewodniczącym Rady Nacz., p. Guską, zwołać pełne posiedzenie Rady na dzień 18 grudnia do Warszawy.

Gen. Bortnowski udekorował trumny poległych.

Cieszyn. W poniedziałek odbyły się w Cieszynie pogrzeby poległych w starciu podczas zajmowania przynależnych Polsce terenów st. strzelca rez. Stanisława Stefana Miekodaja i strzelca rez. Oszjasza Storchy. Obaj poległi zostali po śmierci awansowani i odznaczni krzyżami za działalność. Krzyżami tymi udekorował trumny poległych dowódca grupy gen. Bortnowski, składając również na trumnach wieńce.

Pogrzeb śp. mjr. Rago odbędzie się w Warszawie.

Zakopane. Onegdaj w godzinach rannych z kościoła w Nowym Targu odbyła się eksportacja zwłok poległego w starciu podczas obsadzania przynależnych Polsce terenów, śp. mjr. Rago, na dworzec kolejowy, skąd pociągiem przewieziono do Warszawy, gdzie odbędzie się pogrzeb.

„Donosłe posunięcia w grudniu“.

„Czas“, notując pogłoski krążące w dzień otwarcia parlamentu, pisze:

Żywe rozmowy kulisach dotyczyły oczywiście sytuacji politycznej. Rozprawiano m. in. o ostatnich dekreтах. Kursowały też rozmaite pogłoski. Wg. niektórych z tych pogłosek w ślad za ostatnimi dekreтами pójsz mają jakieś dalsze donosłe posunięcia polityczne. Podobno posunięcia te mogłyby już nastąpić w ciągu grudnia.

Prof. Bartel na Zamku.

Warszawa. Pan Prezydent Rzeczypospolitej przyjął we wtorek senatora prof. Kazimierza Bartla.

WAŻNE WYDARZENIA

w świecie całym i w kraju mkną z zawrotną szybkością, by ustąpić znowu miejsca nowym.

Zbliża się koniec miesiąca. Czy odnowiłeś już prenumeratę

„DRWĘCY“

na miesiąc grudzień?

WIADOMOŚCI

Nowe Miasto Lubawskie, dnia 2 grudnia 1938 r.
Kalendarzyk. 2 grudnia, piątek, Błogosławny p. m.
3 grudnia, sobota, Franciszka Ks.
4 grudnia, niedziela 2 Ad., Barbary.
Wschód słońca g 7 — 21 m. Zachód słońca. g 15 — 29 m.
Wschód księżycy g 13 — 37 m. Zachód księżycy g 1 — 32 m.

Z miasta i powiatu

Komunikat.

Naczelnik Urzędu Skarbowego w Nowym Mieście Lub. przyjmować będzie interesantów w sprawach podatkowych od godziny 10 tej do 12-tej w niżej podanych miejscowościach: Grodzisko 12 grudnia, Krotoszyń 15 grudnia, Łąkorz 19 grudnia, Lubawa 9 i 30 grudnia, Mroczo 10 grudnia, Prątnica 21 grudnia i Rożental 28 grudnia 1938 r.

Naczelnik Urzędu Skarbowego (—) Szczepański.

Do mieszkańców miasta Nowego Miasta Lub.

Nowe Miasto. Na podstawie art. 5 pkt. 7 ustawy z dnia 15 III. 1934 r. o obronie przeciwlotniczej i przeciwgazowej (Dz. U. R. P. Nr 80 poz. 742) w celu przystosowania oświetlenia wewnętrznego w poszczególnych mieszkaniach do potrzeb obrony przeciwlotniczej, zarządzam w terminie do dnia 15 grudnia rb. przygotowanie dla pomieszczeń, w których będą palić się światła w okresie pogotowia opł:

a) zasłon na okna koloru czarnego, niebieskiego lub innych, nieprzepuszczających promieni świetlnych na zewnątrz, b) światel zastępczych jak lamp naftowych, świec, zapalek itp.

Winni niezastosowania się do powyższego rozporządzenia w myśl powołanej wstępnie ustawy podlegają w drodze administracyjnej karze aresztu do 3 miesięcy lub grzywny do 3000 zł albo obu karom łącznie, niezależnie od postępowania karno-sądowego.

Burmistrz: (—) Wachowiak.

Stow. Pań Miłosierdzia św. Winc, a Paulo.

Nowe Miasto. Z powodu zbiórki ulicznej na rzecz Pomocy Zimowej w niedzielę, dnia 4 bm., przekłada się kwotę przed kościołem na następną niedzielę, dnia 11 bm.

Przewodnicząca.

Zebrań miesięcznych odbędzie się w poniedziałek, dnia 5, o godz. 5 w Ochrońce.

Podziękowanie.

Nowe Miasto. Stow. Pań św. Wincencego a Paulo składa serdeczne podziękowanie N. N. z Bratiana za złożoną ofiarę w kwocie 35 zł.

Ku czel Patronki śpiewu.

Nowe Miasto. W ub. niedzielę Chór Kościelny „Sw. Cecylii“ obchodził uroczystość swej Patronki. Rano o godz. 7.30 odprawił ks. Jasński Mszę św., podczas której członkinie i członkowie przystąpili do wspólnej Komunii św. O godz. 18 odbyła się w salce parafialnej akademii przy licznych udziałach parafian. Zagajania dokonał prezes Chóru i Akcji Kat., p. Bonifacy Gęstwicki, po czym Chór odśpiewał pieśń ks. Chłondowskiego „Wdzięczne dziś naszymi pieśniami“. Następnie trio skrzypcowe w składzie: pp. Thies, Januszewski i Smukała wykonał kompozycję Glucka. Referat n. t. życie św. Cecylii wygłosił p. Gęstwicki, którego nagrodzono hucznymi oklaskami. „Ave Maria“ Schuberta wykonał pp. Thies i Januszewski (skrzypce) przy akomp. p. Smukały (harmonium). P. Janina Smukałanka wygłosiła deklamację „Do Patronki muzyki“, a kwartet chórowy w składzie pp. Cecylia i Stefania Małeckie oraz Irena i Felcja Smukałanki przy akomp. skrzypcowym i harmonium wykonały „Kraśnowieś“ Nowowiejskiego. Nastąpiły dalsze punkty programu: pieśń „Cecyljo Święta“, kompozycja H. Miłki, w wykonaniu Chóru, „Moderato“ Glucka (skrzypce i harmonium) oraz pieśń „Niby echo z poza świata“ ks. Chłondowskiego, wykonana przez Chór. Na zakończenie p. Gęstwicki podziękował wszystkim wykonawcom za wykonanie programu, a p. Smukała za gorliwą pracę nad Chórem. Ks. prob. dr Pryba zachęcał członków Chóru do gorliwej pracy i do werbowania nowych członków. Uroczystość zakończono odśpiewaniem pieśni „My chcemy Boga“.

Zwraca się uwagę, iż każdy, kto jest obdarzony dobrym głosem, może się zgłosić jako członek u dyrygenta, p. org. Smukały, podczas lekcji w poniedziałki, środy i piątki, przyczyniając się do rozwoju Chóru.

Koncert muzyczno-wokalny.

Nowe Miasto. W dniu 3 grudnia 1938 r. o godz. 20 w auli gimnazjum państwowego odbędzie się koncert muzyczno-wokalny.

PROGRAM:

Część I.

- Zagajenie
- „Oda do młodości“ A. Mickiewicza, recytacja p. Celinny Dębskiej, muzyka Fr. Chłewskiej, wykona p. dr L. K. de Herburt.
1. „Polonez Towarzystwi“
2. „Cześć Ci Polsko“, wykona chór „Harmonia“ pod batutą p. prof. Empla
- „Ave Maria“ Schuberta, odśpiewa p. J. Urbanowski
- Z opery Fausta — fortepian odegra p. F. Rostówna
- Kwartet.

Część II.

- „Rodzinna włosko“
  - „Zużwo“, według kompozycji p. Smukały
  1. „Babunia“ op. 20 Langer
2. „Uwertura“ op. 73 Keisera Böll, odegra na skrzypcach p. H. Brueckert, naucz. gimn., przy akomp. fort. p. prof. H. Wluszówny
  - „Kołysanka“ Młynarskiego, odśpiewa p. J. Urbanowski
  - „Widzenia“ Pogonowskiego, recytacja p. J. Łożyńskiej, muzyka Signio, wykona p. dr L. K. de Herburt
  - Symfonia H moll, kompozycja i wykonanie np. dr Lidli i K. de Herburt, prof. muzyki i kompozytor.
- Za Komitet Organizacyjny: mgr. Sadekiewicz J., naucz. gimn. Cały zysk przeznaczony na potrzeby akademików i teologów ziem zachodnich. Wstęp po 1 zł i po 50 gr.
- Atrakcją wieczoru będzie wystąpienie p. dr Herburt, prof. i kompozytor, która wyszła ze szkoły p. Paderewskiego i koncertowała w Paryżu. Dział kasowy recyli objął p. J. Landsbarzanka, absolw. gimnazjum i p. mgr. Malik, ref. w Starostwie. Osobnych zaproszeń nie wysyła się. Uprasza się P. T. Społeczeństwo miejsc. i zamiejsc. o łaskawe poparcie wieczoru i ze względu na program i ze względu na cel wytknięty, aby przyjąć z pomocą młodzieży akademickiej ziem zachodnich.

Wyborcom ku uwadze!

Nowe Miasto. Wobec! Twoim koniecznym obowiązkiem jest pójść do lokalskiej Komisji Wyborczej, który się znajduje w Magistracie i stwierdzić, czy Ty i Twój najbliższy są dobrze zapisani w spisie wyborców. Inaczej nie miałbyś prawa głosować jak również Twoja rodzina. Spisy wyborców są wydane codziennie od godz. 10—12 przed poł. i od godz. 5 do 9 po południu, ale tylko do poniedziałku włącznie tj. do 5 bm.

Całkowita wyprzedaż bławatów

Korzystajcie

Z okazji

Z powodu likwidacji oddziału bławatów wyprzedajemy:

Materiały męskie na ubrania, płaszcze i t. d.

Materiały damskie na płaszcze i suknie w wełnie i jedwabiu oraz perkale i barchany. — Firany, płótna, inletry

Ceny znacznie niższe.

Szudziński i Jentkiewicz, Nowe Miasto Lub.

Dnia 10 grudnia rb. o godz. 3 po południu w tut. szkole odbędzie się

wydzierżawienie polowania

na terenie Zielkowa.
Warunki będą ogłoszone przed licytacją
Przewodniczący Spółki Łowieckiej.

Najtłustsze

matyski

szt. 10 i 15 gr

POLECA

Stanisław Rost, Nowe Miasto Lub.

RYNEK.

TELEFON 36.

KSIEGARNIA

„DRWĘCA”

w NOWYM MIEŚCIE

poleca

NA DZIEŃ
Św. Mikołaja

książki

dla dzieci, młodzieży i dorosłych
Gry towarzyskie i zabawki
od skromnych do najwytwardszych.
Albumy do poezji i fotografii. Wyroby alabastrowe,
marmurowe, szklane i galalitowe
portfele, portmonetki, teki skórzane oraz
aparaty fotograficzne i radiowe.

Już prezenty gwiazdkowe

w zakładzie fotograficznym

F. LUBOWIECKIEGO

w Nowym Mieście Lub. i w filii w Lubawie

OTRZYMA KAŻDY

przy zamówieniu pół tuz fotografii pocztówkowych

Jeden ozdobny album do fotografii lub jeden portret większy.

Ceny przystępne.

Na zwalczenie

pryszczycy

Ocet drzewny

Dziegieć

Smołę drzewną

oraz wszelkie środki dezynfekcyjne

poleca

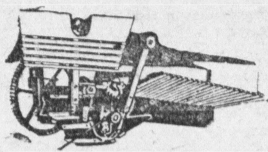
DROGERIA-MEDYCYNALNA

A. ZALEWSKI

Nowe Miasto — Rynek 10 — Telefon 63.

10% rabatu udzielam członkom kolek rolniczych

10% rabatu udzielam członkom kolek rolniczych

Z mego dobrze zaopatrzonego składu

POLECAM

po niższych cenach
wszelkie maszyny
rolnicze

Parniki „ŻAR”
i inne.

Siekacze do buraków
oraz wszelkie części
zapasowe do takich

Kaflę do pieców
w różnych kolorach i ozdobach

okucła do takich.

Pieczę żelazne
pokojowe i kuchenne.

Latarnie stojące
najnowsze wykonania.

Separatory do mleka

Maszyny do szycia

Broń i amunicja.

N. EWERTOWSKI,

handel żelaza, maszyn i artykułów rolniczych

sprzęty domowe — szkło — porcelana i fajans

Nowe Miasto Lubawskie
Rynek 27 Tel. 66

Obrączki ślubne

polecam najkorzystniej

K. Mówka

zegarmistrz i złotnik

LUBAWA, Rynek 10.

Kupuje złoto i srebro.

Okazja

Samochód osobowy

„Chevrolet” w bardzo dobrym stanie na nowych oponach tania na sprzedaż

Fr. Kowalski, Nowe Miasto ul. 19 Stycznia.

Beczkwóz

kupi Zurański, Nielbark tel. Nowe Miasto 35

Sprzedam

około 6 mórg

roll

blisko miasta, przy szosie, nadające się pod budowę. Kto? wkaże eksp. „Drwęcy” Nowe Miasto Lub.

DOM

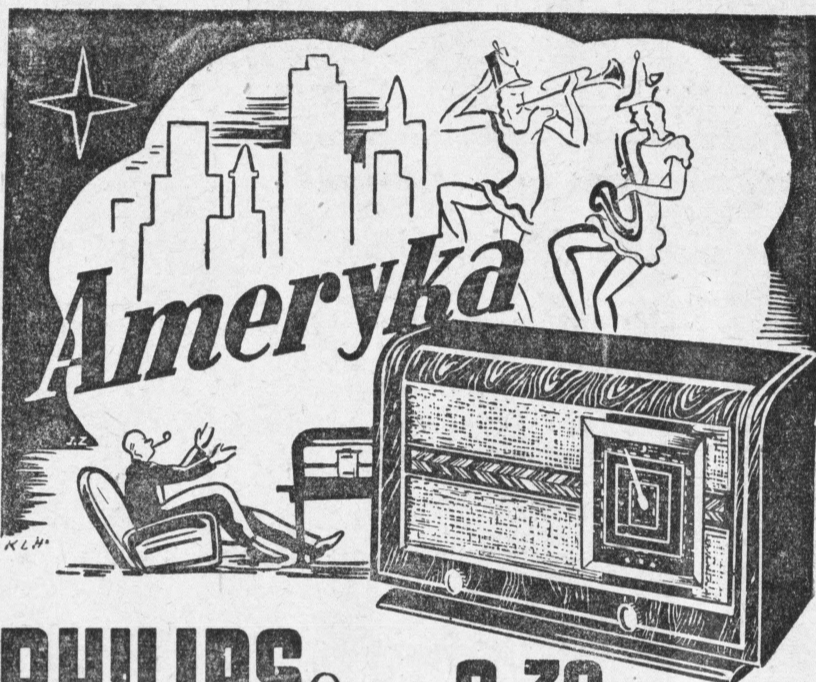
piętrowy blisko rynku w dobrym stanie sprzedaje zaraz Oferty admn. „Drwęcy” Brodnica.

DAJĄ 60% OSZCZĘDNOŚCI ZUŻYCIA PRĄDU.
DEMONSTRUJE I SPRZEDAJE
NA DOGODNYCH WARUNKACH

J. Truszczyński, Lubawa, Rynek 32/34

Telefon 94.

PHILIPS Super 6-39

odbiera z łatwością egzotyczne programy zamorskich stacji, odtwarzając je czysto i wiernie. Dogodne raty.

Demonstracja w firmie:

CENTRALA ROWERÓW, Nowe Miasto Lub.
Rynek 6.

MAKUCHY rzepakowe

” Inlane

” słonecznikowe (wysoko

” procentowe

S R U T soja oraz OTRĘBY

1 OTRĘBY ŻYTNIE przy korzystnych cenach

dziennych poleca

„ROLNIK” w Lubawie, tel. 39

ODDZIAŁ NOWE MIASTO LUB. — tel. 49

SKŁADNICA RYBNO — tel. 2.

Ciepłe obuwie zimowe

Swetry Szale

Pończochy Rękawiczki Robótki klockowe

najtaniej sprzedaje

Józef Napolski
NOWE MIASTO LUB.
dawn. M. Sypulewska

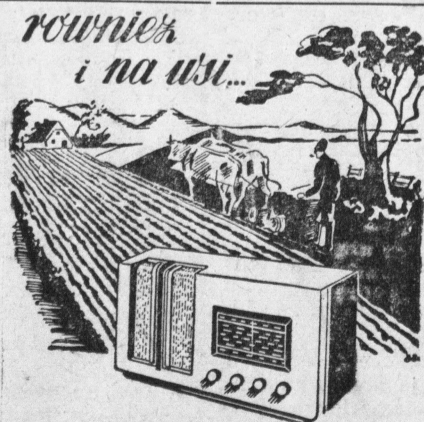
Sprzedam

20 mórg obslanej roli bez budynków, urzędnik który chce kapitał ulokować ma możliwość tą ziemię dobrze wydzielając. Blizszych danych udzielił p. Weilandt, Nowe Miasto, ul. Łąkowska.

Mieszkanie

1 pokojowe z kuchnią od 1 stycznia potrzebne

Kto? wkaże eksp. „Drwęcy” Nowe Miasto.

oddalonej nieraz wiele kilometrów od miasta, można zapewnić sobie stały kontakt ze światem, przy pomocy baterijnej superheterodyny

PHILIPS Super 439

Dogodne ceny.

„DRWĘCA” księgarnia Nowe Miasto

NASZ PRZYJACIEL

DODATEK ŚWIĄTECZNY

Na niedzielę II Adwentu.
EWANGELIA,

napisana u św. Mateusza w rozdz. XI w 1-10.

W on czas, usłyszawszy Jan w więzieniu dzieła Chrystusowe, posławszy dwu z uczniów swoich, rzekł mu: Tyś jest, który masz przyjść czyli inszego czekamy? A odpowiadając Jezus, rzekł im: Szedłszy odnieście Janowi, coście słyszeli, i widzieli: ślepi widzą, chromi chodzą, trędowaci bywają oczyszczeni, głusi słyszą, umarli zmartwychwstają, ubogim Ewangelię opowiadają. A błogosławiony jest, który się ze mnie nie zgorzyszy. A gdy oni odeszli, począł Jezus mówić do rzeszy o Janie: Coście wyszli na puszczy widzieć? trzcinę chwiejącą się od wiatru? Ale coście wyszli widzieć? Człowieka w miękkie szaty obleczonego? Oto, którzy w miękkie szaty się oblecą, w domach królewskich są. Ale coście wyszli widzieć? Proroka? Zaiście powiadam wam i więcej niż proroka. Boć ten jest, o którym napisano: Oto ja posyłam anioła mego przed obliczem twoim, który zgotuje drogę twą przed tobą.

Kim był św. Jan?

Nauka Jana Chrzciciela i jego życie świętobliwe harmonizowały ze sobą i nie dopuszczały możliwości wątplenia o jego świętości. Otoczenie Janowe nie było jednak dość zorientowane co do jego osoby, gdyż niektórzy uważali go nawet za Mesjasza. Gdy przeto wpływ P. Jezusa z dnia na dzień coraz to bardziej wzrastał, wtedy uczniowie Jana Sw. jakby z żalem donieśli mu o tym, mówiąc: „Ten, który był z tobą za Jordanem, któremuś ty dał świadectwo, oto ten chrzcił, a wszyscy idą do niego. Jan odezwał się i rzekł: Człowiek nie osiągnąć nie może, jeśli z nieba nie będzie mu dane... Nie jestem ja Chrystusem, ale byłem tylko posłany przed Nim... On ma wzrastać, ja zaś maleć”. Niebawem znalazł się Jan Chrzciciel w więzieniu, a to z powodu swej nieustraszonej odwagi, z jaką piętnował był jawny nierząd króla Heroda. W więzieniu mieli dostęp

Jesienią...

Złoty wicher jęczy i płacze,
Po szybach brzęczą deszczowe łzy...
Na wieży stary zegar kołaczę,
W powietrzu mroźna jesień już drży.
Wicher z drzew zrywa ostatnie liście,
Gniewnie pomiata ziemię błocistą
I rzuca, rzuca poźółkie kiście
W przepaść nieznaną, ciemną i mglistą.
Wymukłe brzozy jakby pobladły
Szepcą cichutko o spustoszeniu.
O wiosnie, lecie, które przepadły...
I o jesiennym ich otoczeniu.
Gdzie się podziały wiosenne szaty,
Pełne uroku, pełne zachwytu,
Gdzie się pokryły te barwne kwiaty
Na polach, łąkach i na gór szczytu.
To jesień, jesień wszystko zniszczyła,
Rozlała dżdżyste kropelki mgły...
A ziemię jakby kirem pokryła.
Jesień ukoi, — osuszysz łąki...
T. Piotrowiczówna.

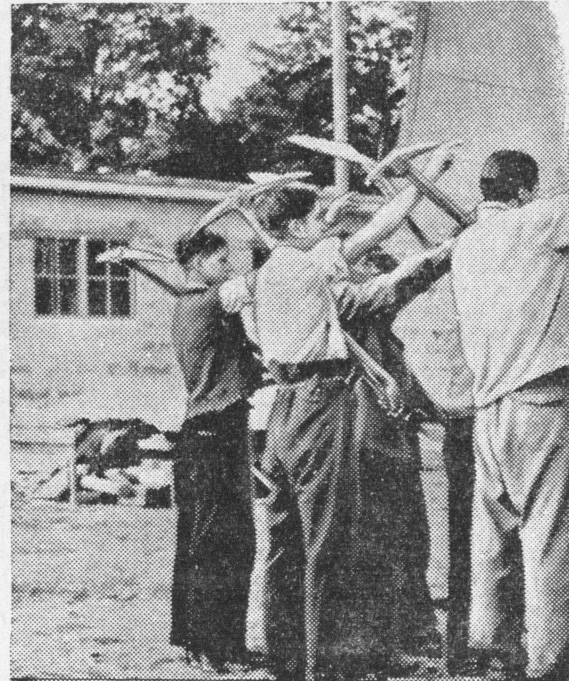
doń liczni jego uczniowie, którzy byli doń szczerze przywiązani, a do osoby i nauki jego odnosili się z wielką czcią. Chcąc wówczas uczniów swoich o tym upewnić, że w osobie Jezusa zjawił się Odkupiciel świata, wysłał dwóch ze swych uczniów i zapytał Go: Czyś Ty jest tym, który ma przyjść, czy też innego czekamy? A Jezus odpowiadając, rzekł im: Idźcie i opowiedzcie Janowi, coście słyszeli i widzieli: Ślepi widzą, chromi chodzą, trędowaci czystymi się stają, głusi słyszą, umarli powstają, ubogim opowiada się Ewangelię, a błogosławiony jest ten, kto o Mnie nie wątpi. Widzimy, jak spełnia się zamierzenie Jana Sw. i jego przekonanie, że Chrystus ma w oczach ludzi wzrastać, jak słońce, które wschodząc, coraz to wyżej staje, on jednak ma maleć i znikać, gdyż jest tylko posłańcem Pańskim, podobnie jak zanika jutrznia, która wschód słońca zwiastuje. Uczniowie Janowi, wysłani do Chrystusa, stają się naoczniymi świadkami, że przez Osobę Chrystusa idzie się wszystko to, co o Mesjaszu zapowiedzieli byli prorocy, że przeto nie kto inny, ale Jezus jest tym Mesjaszem.

Po odejściu uczniów Janowych wydał P. Jezus świadectwo o nim, wynosząc w nim stałość przekonania, gdyż nie był podobnym do trzcin-

ny chwiejącej się od wiatru oraz chwając jego męskość, gdyż nie należał do tych, którzy oblekli się w miękkie szaty. Dzięki tym zaletom swego charakteru sprostął Jan Sw. swojej misji posłańca Chrystusowego, zgotował Panu swemu drogę do serc ludzkich. Niech to będzie dla nas bodźcem do naśladowania św. Jana w jego stałości i nieugiętości woli, gdy chodzi o chwałę Bożą, zbawienie duszy własnej i dusz nam powierzonych.

Znany klasztor w Styrii skonfiskowali hitlerowcy.

Władze hitlerowskie skonfiskowały jeden z najbardziej znanych klasztorów austriackich, a to klasztor św. Lambrechta w Styrii. Klasztor ten jest bardzo bogaty i posiada rozległe dobra. „Der Westdeutsche Beobachter” mówiąc o tej konfiskacie, motywując ją tym, że już za czasów reżimu Schuschnigga „w klasztorze tym ukrywana była rzekomo broń dla Ojczyźnianego Frontu”. Klasztor św. Lambrechta jest fundacją benedyktyńską i sławny jest ze swej niezwykle cennej biblioteki.

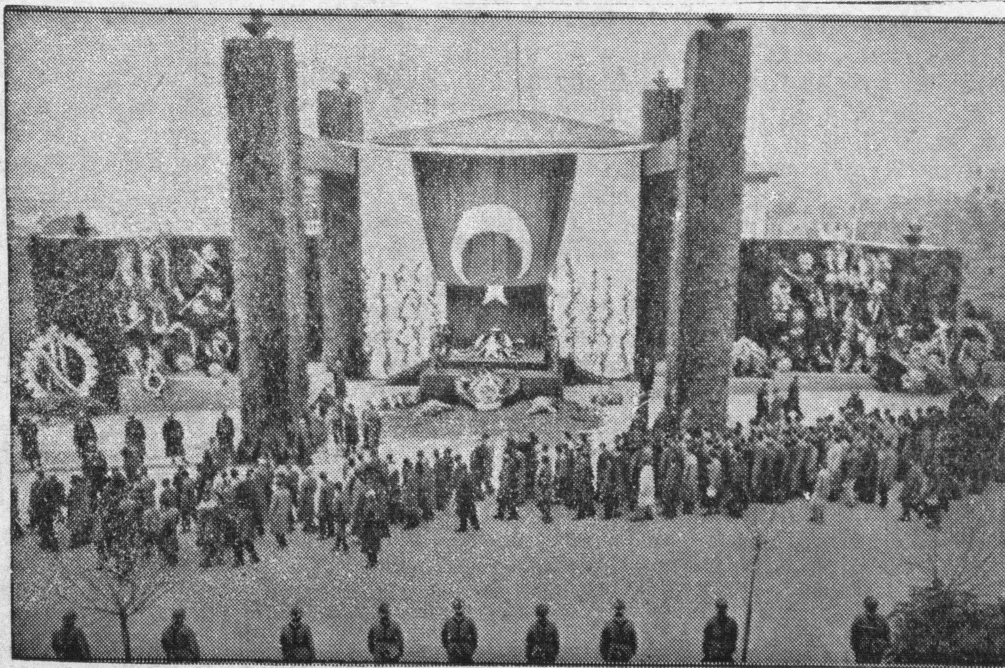
W Czechosłowacji wprowadzono obecnie służbę pracy. Czescy członkowie służby pracy składają przysięgę na sztandar.

Przed kilku dniami odbyło się w lasach cieszyńskich polowanie na bażanty, w którym udział wzięł Prezydent RP prof. Mościcki.

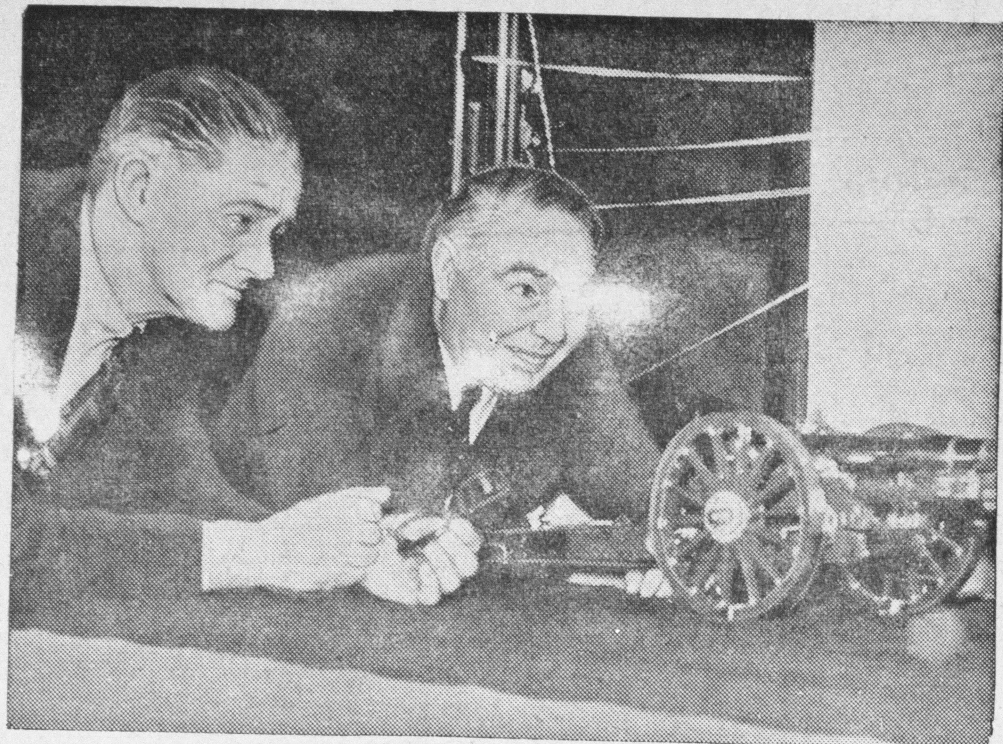
Jeszcze jedno zdjęcie z pogrzebu ofiar strasznego pożaru w Marsylii.

Zwłoki zmarłego Ataturka — dyktatora Kemala Paszy umieszczono po śmierci pod wielkimi baldachimem, obok którego przemarszerowały tysięczne rzesze, oddające hołd twórcy nowoczesnej Turcji.

Podczas ostatniego huraganu w Londynie został wyrwany z korzeniami olbrzymi wiąz, który spadł na dach w tej chwili przejeżdżającego autobusu. Trzech pasażerów poniosło śmierć, szereg innych odniosło rany.

Angielski minister wojny Hore Belsha (po prawej) ogląda na wystawie „wiedzy wojскоwej” w Londynie model haubicy,

Premier angielski Chamberlain na dworcu w Paryżu podczas swej powitalnej mowy radio wej. Po prawej częściowo zasłonięty premier francuski Daladier.

Podatek narodowy w r. 1918-19 w Lidzbarku.

(Dokończenie)

Lewandowski W., malarz 42 mk, Ptaszyńska Maria 30 mk, Barański, organista 10 mk, Wiśniewski Antoni 150 mk, N. N. 100 mk, Etter Leon 26 mk, Dr Drązkowski 300 mk, Scisłowski, kupiec 150 mk, Smoliński W. 50 mk, Kierski Ant 50 mk, Iwankowski Ant. 16 mk, Koszkiewicz M. 12 mk, Wasielewski Jan 12 mk, Bielski, krawiec 10 mk, Ankielcz i dzieci 10 mk, Womplerski, Polmański i Depczywa 7:8 mk, Zakrzewski Józef 5 mk, Sadowska Anna 5 mk, Trusczyński Alojzy 5 mk, Grzeszczyk Fr. 50 mk, Kirstein Jan 10 mk, Kirstein Feliks 30 mk, Zakrzewski Ant. 15 mk, Sadowski Edw. 12 mk, Waleczkowska, wdowa 5 mk, Stawicki Wit. 10 mk, Mueller Leokadia 6 mk, Waclawski Tom. 90 mk, Tyczyński Wojc. 64 mk, Wysocki Bol. 20 mk, Podsendek Stan 15 mk, Bartkowski Michał 10 mk, Scheffler Julla 5 mk, Gumieński Michał 6 mk, Jarczewski Filip 5 mk, Mroziński Waclaw 200 mk, Zastawny Franc 24 mk, Malinowski, kupiec 100 mk, Zawadzki, białharz 32 mk, Klonowo 196 mk, Krukowski Ant 15 mk, Sarg-laki, kowal 20 mk, Weltz Teodor 10 mk, Gąsiorowski Józef 20 mk, Zymowski Józef 10 mk, Lampart Adam 15 mk, Jabłoński Jan 6 mk, Moskowski Jan 5 mk, Preles Jan 3 mk, Jaroszewski Ant. 150 mk, Napoleński Józef 7 mk, Czejkowski Józef 15 mk, Pacuski 50 mk, Dąbrowski, krawiec 15 mk, Drzymalski Jan 12 mk, Wysocki M. 12 mk, Stanisławski Józef 32 mk, Botyński Stefan 100 mk, Kurkowski Fr. 50 mk, Majewski Fr. 20 mk, Kocpielcz Stan. jun. 10 mk, Kocpielcz Stan. sen. 20 mk, Kocielecki, 80 mk, Kocpielcz Teofil 15 mk, Rolka Ludwik 7 mk, Nadolski Mich. 24 mk, Zakroczyński Jakób 10 mk, Kilsnowski Wład., 3 mk, N. N. 160 mk, Janicki Wład. 12 mk, Kubiński Fr. 20 mk, Sikorski Jan, szewc 8 mk, Scheffler Ant. 15 mk, Umiński Leon 24 mk, Dziemińska Elzb. 15 mk, Stankiewicz Ant 5 mk, Karpiński Ed. 100 mk, Meyer Fr. 200 mk, Jakubowski, zakryst.

10 mk, Welnar Fr. 5 mk, Blank Jul. 15 mk, Ks. Chmielecki 30 mk, N. N. 25 mk, Milanowski Walenty 20 mk, Romanowski i Kuczmarski, Kol. Bryńsk 385 mk, Jurkiewiczówna Agnieszka 10 mk, Ostrowski Ignacy 2 mk, Wittkowski Al. 5 mk, Weltz Jul. z Jamielnika 10 mk, Dąbrowski, kapit. 10 mk, Kopański z Jalenia 50 mk, Swiżyński Fr. 10 mk, Gajewski Jan 15 mk, Gumieński Antoni 10 mk, Stempka Jan 10 mk, Rybiński Józef z Jamielnika 20 mk, Gajewski z Jamielnika 10 mk, Wasniewski Józefat 20 mk, Mueller Wład. 50 mk, Piotrowicz Fr. 4 mk, Sadowski Fr. 4 mk, Rogowski Jan 2 mk, Sadowski Wilh. 5 mk, Uszkowski, budowniczy 20 mk, Witkowski, malarz 5 mk, Tuszyńska Maria 10 mk, Golubski Ant. 32 mk, „Młodzież” Lidzbark 100 mk, „Jutrzenka” Lidzbark 540 mk, Bibrowicz 100 mk, Rostowa 50 mk, Orzechowski 10 mk, Biernacki, stol. 8 mk, Kowalski Fr. z Noska 215 mk. Razem 8.949 marek. Słownie: osiem tysięcy dziewięć set czterdzieści i dziewięć marek. Duplikat u mnie.

Lidzbark, w maju 1919.

Wł. Olszewski.

Warto dzisiaj przyrzeć się nazwiskom i kwotom, wpłaconym przez poszczególnych podatników. Najlepszy to termometr uczuć patriotycznych, bo gdy chodzi o kieszonki, to każdy się ogląda i pyta a co mi przyniesie jutro? Ale ogół ludności spełnił zaszczytnie swój obowiązek, co z tym większym uznaniem podkreślić należy, że przecież świadczenia podatkowe dla Niemców nie ustały, a wykonywane być musiały do ostatniej chwili. A przecież i one nie były małe.

Cześć ci, Ludu Polski, za ofiarną pracę dla Polski. Cześć tym, którzy nie lekając się Niemców, sumiennie i z poświęceniem spełnili swój patriotyczny obowiązek.

Kobietą, która podjęła się kuracji, by utyć, jest żona znanego badacza polarnego Wilkina. W jednym z pensjonatów w Los Angeles powiększa swą wagę przed wyruszeniem z mężem swym w łódź podwodnej na bieguna północny. Utycie to jest bezwzględnie potrzebne jako ochrona przeciwko zimnu.

Prof. dr Kazimierz Zurawski

Katolickie zasady społeczne i sposób ich realizacji.

II.

Problem gospodarczy.

Zycie gospodarcze narodu objawia się awytkie w następujących czterech formach:

a) stan posiadania, b) produkcja, c) podział zysków, itd.) spożycie produktów. Tak podział własności jak i też ruch życia gospodarczego jest w Polsce wadliwy. Stan posiadania jest taki, że masy są w ogóle bez własności lub mają jej za mało, by móc pokryć najistotniejsze potrzeby życiowe. Prócz tego brak zorganizowania produkcji prowadzi do niesprawiedliwego podziału jej owoców i w ostatecznej konsekwencji do słabego udziału mas w spożyciu wytworzonych produktów.

Ostatni papież, a zwłaszcza Leon XIII i Pius XI, w najstrzeższych słowach potępiają „proletaryzm”, tj. stan bez własności. Tak papież Pius XI, jak też niemal wszyscy katolicycy socjologowie widzą w nim źródło nienawiści społecznej, która społeczeństwo dzieli na dwa fronty bojowe. W Polsce zjawisko to jest tym groźniejsze z powodu jej sąsiedztwa z Rosją. Komunizm w Rosji przeżywa wprawdzie okres swego rozkładu, ale mylą się ci, którzy sądzą, że z upadkiem komunizmu rosyjskiego komunizm w ogóle zniknie. Komunizm bowiem jako idea kierunkowa nie jest wytworem rosyjskiego bolszewizmu, ale sięga chronologicznie dalej poza czasy Marksa do czasów bardzo odległych. Ale od komunizmu jako idei trzeba odróżnić komunizm, że tak powiem, „gospodarczy” czyli komunizm „praktyczny” albo komunizm „czynny”, który jest niejako „wyznaniem wiary” ludzi głodujących i zrozpaczonych. Kto bowiem utracił nadzieję możliwości zarobkowania lub zdobycia własności indywidualnej i prywatnej przy obecnym układzie społecznym, ten wyobraża sobie, że będzie choćby współwłaścicielem przez kolektywizm i dlatego walczy o ustrój komunistyczny.

Oto są przyczyny, dla których walka z komunizmem, prowadzona środkami oświaty i kultury, nie przynosi pożądanego skutku. Jest to bowiem walka na frazesy, gdy powinna być walką na czyny.

Kto zatem zlikwiduje proletaryzm przez uwłaszczenie mas nieposiadających, ten zlikwiduje komunizm. Kto sądzi inaczej, ten ulega fikcji, a jeżeli jest katolikiem, grzeszy prócz tego przeciw wyrażnym orzeczeniom Stolicy Apostolskiej, zawartym w encyklice „Quadragesimo anno”, „Divini Redemptoris” i w encyklikach Piusa XI do katolików w Hiszpanii i Meksyku, gdzie niesprawiedliwy układ społeczny podany jest jako przyczyna rozwoju socjalizmu i komunizmu w tych krajach. Są to wprawdzie uwagi ogólne, raczej założenia niż rozwiązania, ale na nich winna się oprzeć katolicka myśl społeczna i wszystkie siły wyteżyć w tym kierunku, by urzeczywistnić problem uwłaszczenia proletariatu, tak miejskiego jak i wiejskiego.

Są u nas ludzie, o tyle poważni, że zajmują w hierarchii społecznej poważne stanowiska, którzy dążyli i dziś jeszcze dążą inną, łatwiejszą drogą do rozwiązania kwestii proletariatu, a mianowicie drogą „emigracji”. Lecz pomnąwszy już fakt zamknięcia granic przez niektóre państwa, które przyjmowały naszą emigrację, musimy sobie stanowczo powiedzieć, że w tej wędrownie ludności polskiej za chlebem do obcych krajów tkwi coś, co upokarza naszą godność narodową i naraża nas niekiedy na stałą utratę najcenniejszego, bo fizycznie najzdrowszego materiału ludzkiego, a ponadto jest emigracja tylko czasowym załatwieniem trudności. Jedynym racjonalnym i trwałym rozwiązaniem tej kwestii jest zatem zabezpieczenie egzystencji tym milionom „zbędnych” ludzi przez rozsądną parcelację olbrzymich obszarów, znajdujących się w jednym ręku, przez powiększenie obszarów uprawnych terenów dziś jeszcze nie zdalnych do użytkowania, przez rozbudowę przemysłu jeszcze w Polsce bardzo słabego i wreszcie przez rozbudowę handlu, znajdującego się przeważnie w obcych rękach. Ten pogląd jest najzupełniej zgodny z wyżej wymienionymi encyklikami papieskimi, które nam przypominają, że dobra materialne stworzone są przez Boga „na użytek wszystkich ludzi” i dlatego też wszystkim ludziom przez sprawiedliwy podział mają być przydzielone.

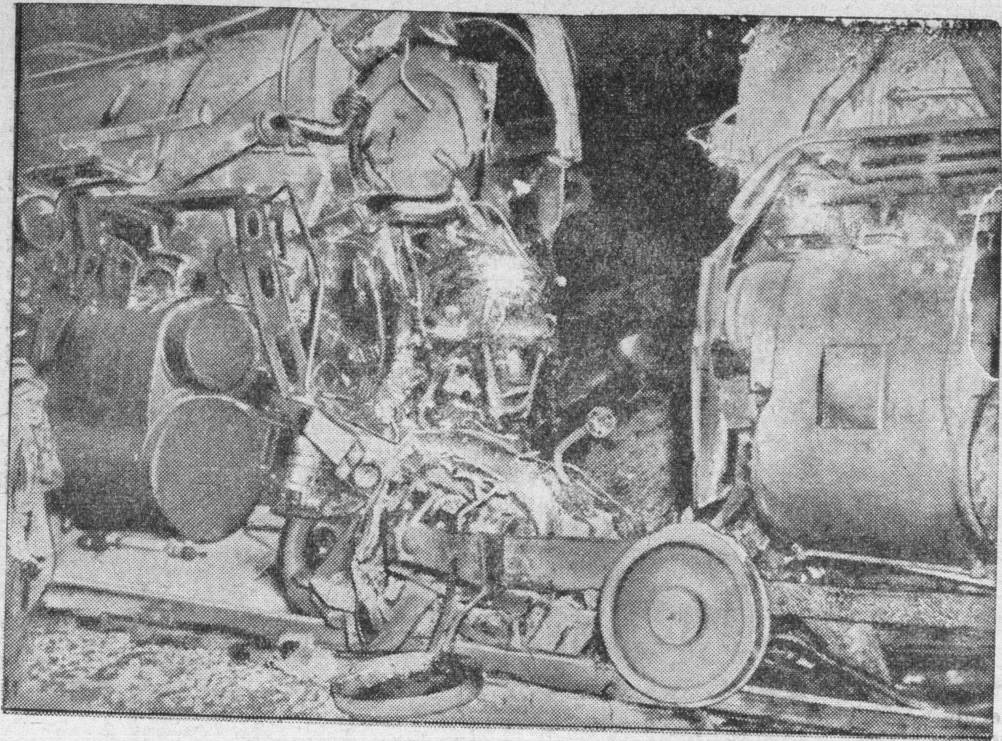
Znajdujemy w tych encyklikach jak najostrzejsze potępienie koncentracji własności w ręku „garści bogaczy”, a które to koncentracje ulemolizują właśnie nabywanie własności przez proletaryzm. Z związku z poruszoną sprawą uwłaszcze-

nia pozostaje obecnie bardzo głośna kwestia żydowska. Ma ona bowiem ścisły, powiedziałbym nawet przyczynowy związek ze sprawą ustroju własności, zwłaszcza przemysłowej i handlowej i dlatego jest ona w Polsce kwestią społeczną. Z punktu widzenia katolickiego rozwiązanie tej kwestii nie może się odbywać za pomocą gwałtów, lecz tylko na drodze etycznej, np. przez ułatwienie emigracji Żydów z Polski i przez systematyczne odżydzenie polskiego przemysłu i handlu, bankowości, rolnictwa i własności mieszkaniowej.

Reforma ustroju własności, której się domagamy, sięga głęboko w życie gospodarcze naszego kraju, wymaga dużo rozumu, poczucia etycznego i rozsądku, by nie spowodowała szkodliwego dla państwa wstrząsu. A jednak przeprowadzona być musi, ale nie w jednym roku, a nawet dziesięć lat jest za mało do rozsądnego i skutecznego jej rozwiązania. Historia uczy, że tak wielkie procesy w strukturze gospodarczej, jak „przewłaszczenie grupowe”, dokonują się powoli i na przestrzeni dłuższego okresu czasu; pośpiech nieumiarowany byłby tutaj bardzo szkodliwy.

Przy rozwiązaniu właśnie tej kwestii napotykamy na największą bodaj trudność, streszczającą się w pytaniu: „Skąd wziąć środki finansowe na przeprowadzenie tych reform?” Mianowicie skąd ma wziąć robotnik pieniądze na wykup roli. Na to pytanie daje nam odpowiedź Pius XI we wspomnianej encyklice: „Z oszczędności”, powiada papież. Jak to? Robotnik źle opłacany ma robić oszczędności na zakup ziemi? Chyba odpowiedź papieża jest w tym wypadku nierealna. A jednak jest ona realna. Papież bowiem, wskazując na oszczędność warstw robotniczych jako na drugie obok skarbu państwa źródło, mające dostarczyć pieniędzy do przeprowadzenia reformy ustroju własności, miał na myśli jeszcze jedną reformę, reformę zysku z przedsiębiorstw, czyli reformę dochodu społecznego. Wyrażnie bowiem mówi o płacy robotnika, która ma być nie tylko wystarczającą na pokrycie najelementarniejszych jego potrzeb życiowych, ale która swoją wysokością ma mu umożliwić oszczędzanie pieniędzy na zdobycie własności. Reforma płac robotniczych dokonałaby się zatem kosztem zmniejszenia zysku przedsiębiorcy i procentu od kapitału finansowego.

(Ciąg dalszy nastąpi)

W pobliżu Charlemon (USA) wydarzyła się katastrofa kolejowa. Wskutek zderzenia się pociągów, których strażakane parowozy widzimy na zdjęciu, palacz jednego z nich poniósł śmierć, 12 zaś pasażerów odniosło ciężkie rany.

Przedstawiciele właścicieli hoteli trzech państw Ejsynburgu. Od lewej: Anglik, po prawej Francuz, w środku Niemiec.

Jakie majątki zagranicą są wolne od obowiązku zgłoszenia?

W związku z rozporządzeniem ministra skarbu z 7 listopada br., ustalającym obowiązek zgłoszenia Bankowi Polskiemu posiadanego zagranicą mienia, powstał szereg wątpliwości — zwłaszcza wśród tych (tak licznych) obywateli polskich, którzy stracili swe mienie w Rosji. Wobec tego duże znaczenie ma wyjaśnienie, udzielone w tych sprawach przez Komisję Dewizową, która postanawia, co następuje:

1. Wobec zgłoszenia w Banku Polskim przez Związek Obrony mienia Polaków uszkodzonych przez wojnę i rewolucję mienia obywateli polskich, posiadanego na terytorium ZSRR, które to zgłoszenie jest równoznaczne ze zgłoszeniami indywidualnymi, ponowne zgłoszenia przez poszczególne osoby posiadanego w Rosji mienia (nieruchomości i oraz wszelkich należności) jest zbędne.

2. Osoby, posiadające należności u osób fizycznych i prawnych, mających za mieszkania lub

siedzibę w Niemczech (w granicach sprzed 11 marca 1938 r.), z tytułu wierzytelności walutowych, które podlegają rozliczeniu w sposób ustalony w porozumieniu polsko-niemieckim z dnia 17 października 1936 r. (Dz. Ustaw R.P. nr 1. 37 r., poz. 3), są zwolnione od obowiązku zgłaszania tych należności Bankowi Polskiemu.

3. Eksporterzy są zwolnieni od obowiązku zgłaszania Bankowi Polskiemu należności od zagranicy również z tytułu eksportu towarów, wywiezionych w ramach układów rozrachunkowych, w takiej wysokości, jaka została określona w świadectwach rozrachunkowych. To samo dotyczy kosztów ubocznych, związanych z takim eksportem, o ile ich zapłata ma nastąpić w drodze rozrachunku.

Przyspieszenie wykupu firm żydowskich. Żydzi muszą zwrócić pożyczki hipoteczne.

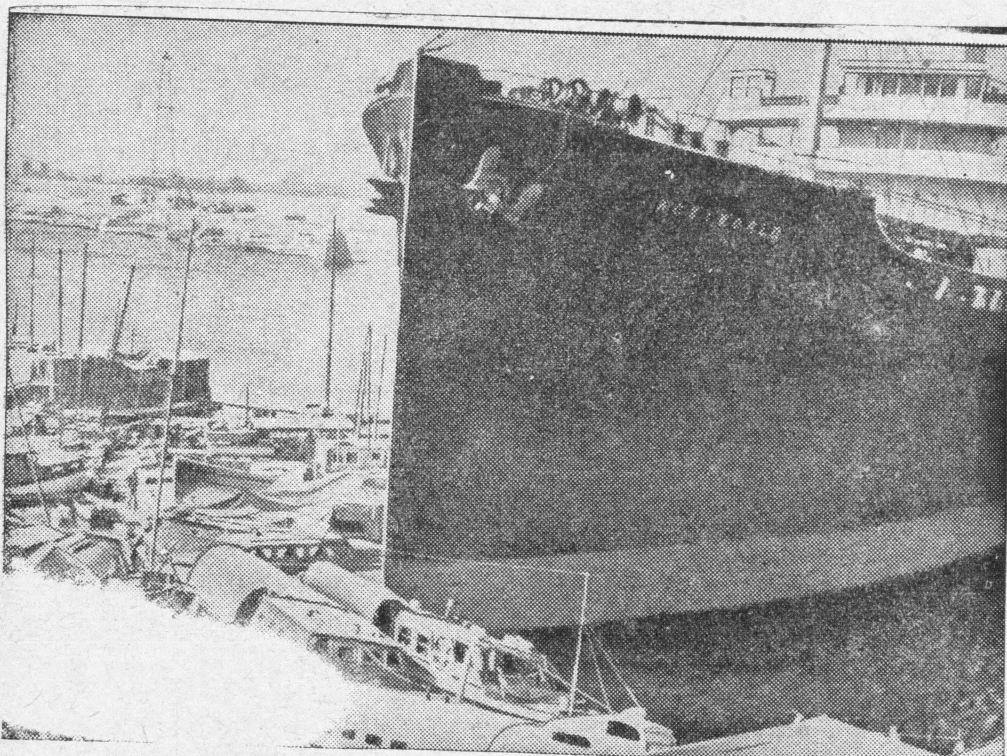
Berlin. Ostatnie dzienniki zapowiadają przyspieszenie akcji wywłaszczenia sklepów żydow-

ych. Celem zachęcenia kupiectwa niemieckiego do udziału w tej akcji uruchamia się znaczne kredyty o szczególnie niskim oprocentowaniu. Przeważała zasada, że przy wykupie przedsiębiorstw i sklepów żydowskich nabywcy płać tylko wartość towaru względnie maszyn, natomiast nie uwzględnia się zupełnie faktu popularności danej firmy i zasięgu jej klienteli.

Z uwagi na zniszczenie towaru podczas dewastowania sklepów żydowskich większość firm żydowskich będzie mogła być nabyta za cenę, odwołującą się tylko w nieznacznej części ich fabrycznej wartości.

Przyspieszenie tempa wykupu firm żydowskich powstaje w związku z ożywionym i zyskowym bardzo w Niemczech ruchem przedświątecznym.

Krąży również pogłoski, że w najbliższym czasie wypowiedziane zostaną Żydom kredyty bankowe i pożyczki hipoteczne.

Parowiec „Acweworld” (15 tys. tonn) zerwał się z kotwicy podczas burzy w porcie Long Beach i wpadł na mniejsze statki, niszcząc 25 jachtów, w tym 3 motorowe.

Kadłub hydroplanu francuskiego, obecnie montowanego, który będzie stanowił jeden z okazów na przyszłej paryskiej wystawie lotniczej.

NIEGODNY.

(Ciąg dalszy).

Zbliżył się spiesznie i podał jej list podniesiony z ziemi. Ich spojrzenia skrzyżowały się wzajemnie! Amerykanka usiłowała się uśmiechnąć, ale przez to łzy tylko obficie popłynęły z jej oczu.

— Miss Elyto! — odezwał się wzruszony Franciszek! — masz jakieś zmartwienie, a twój przyjaciele nie o tym nie wiedzą.

— Moi przyjaciele! — powtórzyła z mimowolną goryczą dziewczyna. — Moi przyjaciele! Alboż ja mam jakich przyjaciół na tym świecie? — I nim jeszcze Franciszek zdołał się odezwać, mówiła dalej z boleścią:

— Proszę mi darować, panie Ostitz, że w ten sposób odzywam się o przyjaciół — ale skądże mogłabym mieć inne przekonanie? Sądziłam dotąd, że posiadam przyjaciół w Londynie, a tym czasem ten mały kawałek papieru przekonał mnie, że nie mam już ani jednej przychylniej duszy, że jestem zupełną sierotą — pozostawioną samej sobie na Bożym świecie.

Po tych słowach odwróciła zapłakaną twarzą, podczas gdy Franciszek z głębokim współczuciem odezwał się znowu:

— A więc odebrałaś pani z domu jakąś przy-

krą wiadomość? Czy nie mogłabyś mi powie-

rzyć swojego zmartwienia?

Elyta uśmiechnęła się, dziękując mu spojrzeniem, podczas gdy jej usta wyszeptaly nieśmiało:

— Dzięki! Tysiączne dzięki! Ale ja tylko sama mogę sobie poradzić w tym nieszczęściu. Mówisz pan o złych wiadomościach otrzymanych z domu; ależ ja na całym świecie nie posiadam najmniejszego kąta, który mogłabym nazwać swoim domem. O tak, jestem najzupełniejszą sierotą, pozbawioną wszelkiej opieki.

— Ale dopóki ja żyję, nie będziesz pani mogła powiedzieć, że nie posiadasz przyjaciela! — zaawołał z zapalem.

Elyta podała mu rękę w milczeniu, on zaś zatrzymawszy ją w swej męskiej dłoni, jak gdyby dla potwierdzenia przyjacielskiego przy-

mierza, przemówił prosiącym głosem:

— Wszakże pomiędzy przyjaciółmi powinna panować zupełna otwartość, pomiędzy nami zaś istnieje dotąd coś takiego, czego sam zrozumieć nie mogę i co mi tylko ty, Elyto, możesz wytłumaczyć. Powiedz mi więc, czy mogę o to zapytać?

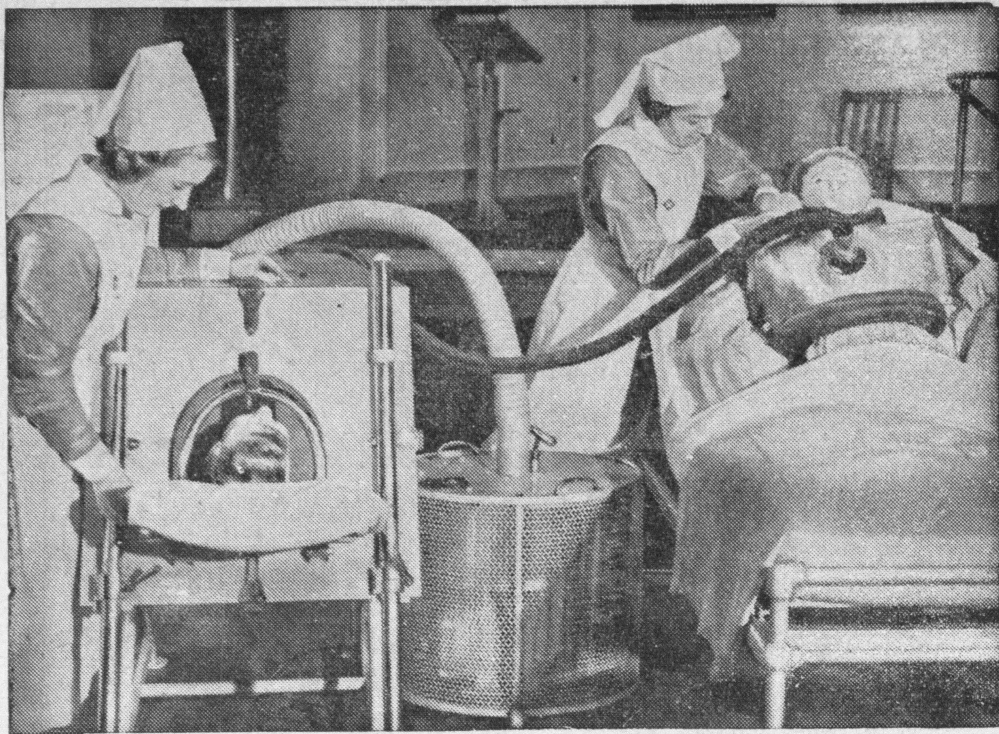
Oczy miss Frinksley dały pozwolenie.

— Jakkolwiek przy naszym spotkaniu w obecności Pauli nie chciałaś się przyznać do mojej znajomości, jestem przekonany, żeś nie zapomniała

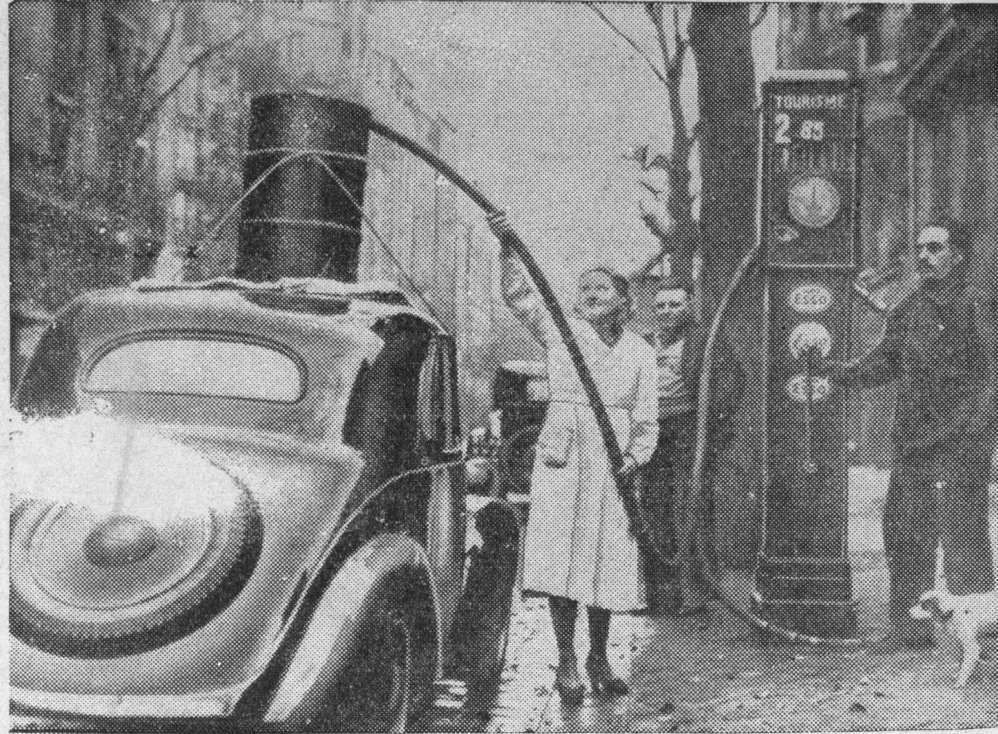
miejsca, w którym nastąpiło pierwsze nasze poznanie. Wracając wtedy prosto z Nowego Orleanu i nie wstępowałaś wcale do Londynu, który podajesz jako miejsce swego urodzenia. Czy nie zechcesz mi wyjaśnić tego zбочenia od prawdy?

— O! i owszem, — odrzekła. — Nie skłamałam bynajmniej, utrzymując, że Londyn jest moim miejscem rodzinnym, bo w nim przyszłam na świat i przepędziłam pierwsze lata dzieciństwa. Później dopiero rodzice moi przenieśli się do Ameryki i tam... umarli. Nie wiedząc, gdzie się obrócić w osieroceniu, udałam się do moich najbliższych krewnych w Londynie, którzy, uważając mnie za niepotrzebny ciężar, odesłali do jednego z dalszych kuzynów, pana Bergmansa. Ten użył mi chętnie schronienia na parę tygodni pod swoim dachem i sam mi się wystarał o miejsce, zapewniając utrzymanie przynajmniej na pewien czas. Jestem mu nieskończenie wdzięczna za to, że mnie umieścił w tutejszym zamku; chętnie zgodziłam się, ażeby nie wspominać nikomu, że przybywam z Ameryki, ponieważ Ameryka tu wzbudza podobno jakieś niemiłe wspomnienia. Dowiedziawszy się następnie rozmaitych szczegółów, byłam zadowolona, że bez uszczerbku prawdy dotrzymałam danego przyrzeczenia. A teraz, czy mój przyjaciel czuje się zadowolonym? — dodała z czarującym uśmiechem.

(C. d. n.)

Jako środek leczący przeciwko epidemii paralitizującego stosuje się obecnie coraz częściej t. zw. „żelazne płuca”. W Londynie jest już 16 takich aparatów różnego typu. Po lewej aparat, w który wkłada się całego chorego, po prawej mniejszy aparat, ostatnio częściej używany w Australii.

Ze względu na wprowadzenie we Francji planu finansowego, przewidującego nowe podatki. Paryżanka — właścicielka auta, dla rezerwy zaopatruje się przedtem w materiał pędny

Pomoc zimowa.

Wokół głucho, smutno srodze,
Szumi, szumi wiatr od wschodu,
Tam się błąka dziecko w drodze,
Woła, płacze — czyżby z głodu?
Mroźne słońce śle promienie,
Dziecku płyną sine łzy,
Czyż ubrane w złe odzienie,
Ze tak ciężko wdycha, drży?

A tu zima ostra, sroga,
W dziwnej czai się postaci,
Ze przechodził strach i twoga,
Naszych wielu biednych braci!

Więc nie zwlekaj ani chwilę,
Na pradziadów pomnij wiarę,
Uczyń, co w Twej mocy, sile,
Na Pomoc Zimową złoś ofiarę!

WIADOMOSCI

Sprawozdanie z V Tygodnia Szkoły Powszechnej.

Brodnica. Podjęto do wiadomości wyniki akcji „V Tygodnia Szkoły Powszechnej na terenie Brodnicy i powiatu brodnickiego, które przedstawiają się następująco:

ze sprzedaży nalepek na okna	519,10 zł
z imprez dochodowych	241,00 zł
ze zbiórek ulicznych	526,05 zł
ze zbiórek w lokalach publicznych	866,98 zł
z innych źródeł (zbiórka domowa)	841,67 zł
Razem	2.993,72 zł

Wydatki na organizację „Tygodnia”	17,40 zł
Czysty dochód „Tygodnia” wynosi	2.976,32 zł
z czego w miesiącu Brodnicy	1.168,67 zł

Równocześnie wyrażam gorące podziękowanie wszystkim Paniom i Panom oraz całemu Nauczycielstwu, którzy swym trudem przyczynili się do zorganizowania akcji „Tygodnia”, a wszystkim ofiarodawcom za ich hojne datki na cele budowy szkół powszechnych, składam serdeczne podziękowanie „Bóg zapłać”.
Przez Obwód: K. P., op. B. P. S. P.
(-) Karol Ziarno, insp. szkolny

Poświęcenie sztandaru drużyny harcerskiej.

Iłowo. Dnia 13 listopada br. odbyło się w Iłowie uroczyste poświęcenie sztandaru drużyny harcerskiej, pozostającej pod opieką miejscowego Koła Rodziny Kolejowej. Dla uczestniczenia w tej uroczystości przybyły drużyny kolejowe z Jabłonowa, Kowalewa, Grudziądza, Działdowa i Brodnicy. Na zbiórce przed dworcem kolejowym zgromadziło się 280 harcerów i harcerzy, nie licząc miejscowych organizacji szkolnych, kolejowych, Straży Pożarnej i Towarzystwa Gimn. „Sokół”. O godz. 9,45 nastąpił wymarsz z orkiestrą harcerską na czele wraz z 16 pocztami sztandarowymi do kościoła Najśw. Marii Panny. Mszę św. celebrował ks. wikary Białtram. Po nabożeństwie dokonano aktu poświęcenia sztandaru. Następnie oddziały harcerskie oraz stowarzyszenia miejscowe defilowały przed władzami Rodziny Kolejowej, przedstawicielami Związku Harcerstwa Polskiego oraz rodzicami chrzestnymi i liczną zebraną publicznością.

W sali kasyna kolejowego podjęła Sekcja Harcerska przedstawiciele władz i społeczeństwa tudzież rodziców chrzestnych i harcerzy — żołnierskim obiadem. W czasie obiadu wygłosił p. dr. Barganowski, prezes Koła Rodziny Kolejowej przemówienie powitalne. Następnie p. Przybyszewski, przewodniczący Sekcji Harcerskiej złożył szczegółowe sprawozdanie z dotychczasowej działalności, z kolei b. hufcowy p. Chamski zilustrował w swym przemówieniu genezę powstania drużyny harcerskiej na terenie Iłowa, podkreślając ofiarności i ścisłą współpracę miejscowego społeczeństwa kolejowego z władzami harcerskimi. Działacz Milewski, b. dyrektor Cukrowni przemówił w imieniu okolicznych ziemian, tycząc kolejowej drużyny oraz Sekcji Harcerskiej jak najdalej sięgającego szczęścia w rozwoju idei harcerskiej na terenie Iłowa. Z kolei hufcowy miejscowej Komendy złożył solenne przyrzeczenie, iż nadal stać będzie na straży rozwoju placówki harcerskiej, która za poparciem Rodziny Kolejowej, mogła się należycie rozwinąć i zająć pierwsze miejsce w hufcu. Na zakończenie przemówił p. Józef Mielcarek, zast. przewodniczącego Sekcji Harcerskiej przy Zarządzie Okręgu Pomorskiego, dziękując za słowa uznania, wypowiedziane pod adresem Rodziny Kolejowej oraz złożył członkom miejscowego Zarządu Koła „RK”, Władzom Harcerskim oraz Rodzicom Chrzestnym, serdeczne podziękowania za dotychczasową bezinteresowną pracę w dziedzinie harcerskiej. W imieniu prezesa Zarządu Okręgu Rodziny Kolejowej, p. mgr Wład. Batorycki, złożył zebranym życzenia dalszej owocnej pracy nad zrealizowaniem wszystkich dzieł

pracowników kolejowych w szeregach Związku Harcerstwa Polskiego oraz miejscowego społeczeństwa kolejowego w Sekcji Harcerskiej przy Rodziny Kolejowej.

Po obiedzie, w czasie którym przygrywała orkiestra 125 Pom. Drużyny Harcerzy z Grudziądza — odbyły się pokazy harcerskie poszczególnych drużyn oraz przedstawienie amatorskie pt. „Aktor bez zajęcia”.

„Młot pod koroną” wskazuje, że towar jest czysto polski.

Związek Obrony Przemysłu Polskiego apeluje do Kupiectwa

Zbliża się termin Tygodnia Propagandy Przemysłu, Handlu i Rzemiosła Polskiego, który odbędzie się w dniach od 4—11 grudnia. Niechże więc w tym czasie okna wystawowe składów będą ubrane rdzeniem polskimi wyrobami. Musimy przecież pokazać, że rdzenni Polacy są narodem dynamicznym i twórczym.

Związek Obrony Przemysłu Polskiego jako organizacja należąca do Komitetu, który przeprowadza Tydzień Propagandy Przemysłu, Handlu i Rzemiosła Polskiego, zwraca się do całego Kupiectwa polskiego z prośbą, o zamawianie na okres Tygodnia Propagandy od 4—11 grudnia dla dekoracji okien, w pierwszym rzędzie wyrobów, pochodzących od firm polskich, znakujących swe towary Młotem Pod Koroną.

Celem Tygodnia Propagandy jest bowiem jednej strony pokazanie całego dorobku naszej własnej wytwórczości, a z drugiej strony poparcie polskich placówek wytwórczych używających już znaku Młota Pod Koroną, jako jedynej prawdziwej gwarancji polskości towaru.

Związek Obrony Przemysłu Polskiego, Poznań, ul. Rzeczypospolitej 1, chętnie wskaże zainteresowanym, które firmy już przystąpiły do znakowania.

KACIK RADIOWY

Audycja Polskiego Radia w Warszawie.

Sobota, 3 XII. 6.30 Audycja poranna. 11.00 Aud. dla szkół. 11.25 Płyty. 12.03 Aud. południowa. 15.00 Słuch. dla dzieci — W królestwie św. Barbary. 15.30 Muzyka obładowa z Poznania. 16.30 Hymnika seraficka — aud. muz. słowna. 17.00 Nabożeństwo z Kaplicy Matki Boskiej na Jasnej Górze w Częstochowie. 18.00 Aud. dla wsi. 18.30 Aud. dla Polaków z zagranicy. 19.15 Koncert ork. Szkoły Węziennictwa. 19.50 Melodie węgierskie — aud. muz. 21.00 Humor i muzyka — koncert roz rywkowy. 23.15 Muzyka tan. z płyt.

Niedziela, 4 XII. 7.15 Audycja poranna. 9.15 W dniu św. Barbary — region. transm. z Tarnowskich Gór. 11.45 Aktualności w programach radiow. 12.03 Poranek symf. z Torunia. 13.00 Wyjątki z pism J. Piłsudskiego. 13.15 W święto górnik — muzyka obładowa z Katowic. 14.40 Wszystkiego po trochu — aud. dla dzieci. 15.00 Aud. dla wsi. 16.15 Potęga promieni — słuch. 17.00 Recital fortep. Podwieczorek przy mikrofonie. 19.30 Słynni wirtuozi — koncert z płyt. 21.20 Ida Łosiówna demonstruje nowy instrument muzyczny. 21.40 Śląska pozytywka — wesola aud. 22.10 Polska muzyka popularna. 22.45 Gniazdo rodzinne J. Piłsudskiego — recytacja.

Poniedziałek, 5 XII. 6.30 Audycja poranna. 8.10 Tr. z Powiśla: reportaż i nabożeństwo z kościoła, gdzie był ochrzczony J. Piłsudski. 11.00 Aud. dla szkół. 12.03 Aud. południowa. 13.00 Aud. dla kupców i rzemieślników. 13.30 Chopin — aud. dla gimnazjów. 15.00 Urodzony w niewoli, okuty w powiewie — aud. dla młodzieży. 15.30 Muzyka obładowa. 16.35 Miniatury kwartetowe — muzyka polska — koncert. 17.20 W dniu urodzin J. Piłsudskiego. 18.00 Aud. dla wsi. 18.30 Szlakiem marsz. Piłsudskiego — aud. muz. 19.00 Aud. żołnierska. 19.30 Koncert popularny muzyki polskiej. 21.00 Koncert Grace Moore, primadonny opery nowojorskiej — tr. z Filharmonii.

Program Polskiego Radia S. A. Rozgłośnia Pomorska w Toruniu.

Fala 504,3 m. 986 Kc. 16—24 Kw.

Sobota, 3 XII. 7.15, 10.00, 13.00 Płyty. 11.25 Koncert skrzypc. 13.50 Wład. z Pomorza. 18.00 Nieśność kur w zimie — pog. roln. 18.10 Inwestycje gospodarcze Inowrocławia — odczyt. 18.25 Wład. sport z Pomorza. 22.55 Aktualności.

Niedziela, 4 XII. 8.45 Aud. gdańska a) Rozmowa z Bronisławem Budzińskim — prez. zarz. gł. Gminy Polskiej Zw. Polaków w Gdańsku, b) Chóry szkolne PMS w Gdańsku. 11.15 Płyty. 12.03 Poranek symf.: wykonawcy ork. symf. pom tow. muz. i skrzypce. 13.05 15-lecie Tow. Przyjaciół Nauki i Sztuki w Gdańsku — fel. z Gdyni. 14.40 Literatura dla wszystkich — fragm. z „Ziemi obiecanej”. 14.55 Gra ork. grudziądzkiego pp. 19.30 Zespół salon. Tow. Muz. w Bydgoszczy (ze studia w Bydgoszczy). 20.10 Wład. sport. z Pomorza.

Poniedziałek, 5 XII. 8.00, 10.00, 11.15 Płyty. 14.00 Wład. z Pomorza. 18.00 Pogad. aktualna. 18.10 Mazurki skrzypc. 18.25 Wład. sport. z Pomorza. 22.00 Rozmowa ze statkami i okrętami. 22.30 Przedziwne drogi miłości — aud. lit. muz.

Poza tym transmisje z innych polskich stacji.

Urzędowe sprawozdanie targowej Komisji w Poznaniu.

z dnia 29. 11. 1938 r.

Krowy		
Wytuczony pełnomięsiste	70—	78
Tuczony mięsiste	50—	58
Nietuczony dobrze odżywiony	40—	46
Miernie odżywiony	20—	28
Jalowice:		
Wytuczony pełnomięsiste	66—	74
Tuczony mięsiste	50—	60
Nietuczony, dobrze odżywiony	44—	48
Miernie odżywiony	36—	40
Młodzież:		
Dobrze odżywiony	36—	40
Cielęta:		
Najprzedniejsze cielęta wytuczony	76—	84
Tuczony cielęta	66—	74
Dobrze odżywiony	54—	64
Miernie odżywiony	42—	50
Owce:		
Wytuczony pełnomięsiste jagnięta i młodsze skopy	64—	70
Tuczony starsze skopy i macioraki	50—	62
Świnie (tuczniaki):		
Pełnomięsiste od 120 do 150 kg żywej wagi	100—	104
Pełnomięsiste od 100 do 120 kg żywej wagi	94—	98
Pełnomięsiste od 80 do 100 kg żywej wagi	90—	92
Maciory i późne kastraty	80—	88

ZAGALOPOWAŁ SIĘ

Proszę pana, te naiwne opowiastki może pan zachować dla kogoś głupszego ode mnie. Ale głowę daję, że nie znajdzie go pan w całym świecie.

W TEATRZE

Sztuka jest piekielnie nudna. Gość wyphodzi. W drzwiach zatrzymuje go kontroler.

- Pan będzie łaskaw wziąć przepustkę, bo inaczej nie będę mógł wpuścić go z powrotem.
- Nie zamierzam wracać.
- To proszę przepustkę dać komukolwiek.
- Nie mam osobistych wrogów.